

לראשונה במחוזר ויטרי. בהסביר הבטווי ביחס לשבת נאמרו כמה פירושים: ר' יעקב עמדין בסדוּרו כתוב: "בשבת ישב איש על מחנהו ולא יסchor ויסיר בנכסיו, ואסיפתו [משמעותה לדגל] עם ת"ח ללימוד ולשםו דבר ד'... ויזכה לגאולה שתהאה ביצ"מ בדגליים כמלacons ליהו איש על מחנהו ודגלו". ובפירוש עץ יוסף בסדוּרו "אוצר התפילות": "איש על מחנהו, ר' ל' כ"א מקבל שכרו על מקומו בג"ע"; ושם בפירוש עיון תפילה: "כוון למאמרם בשבת קי"ח ע"א, 'כל המעוג את השבת נונתנו לו נחה בלי מיצרים, שלא יצטרך להכנס בגבול חבירו, רק כל איש ואיש יהנה על מחנהו ועל דगלו של עצמו מבלי לנցע במיצור חבירו כי יהיה לו רב'."

וב"תפארת השבת" פרש ע"פ הכלל שלגלוות מכפרת עזון, והורי השומר שבת אפללו עובד ע"ז כדור אנווש מוחליין לו, מכאן שע"י שמיירת שבת לא יאלץ לגולות ולהתעלל רק איש על מחנהו ואיש על דגלו". מעין מה שכתב בעל "שם-משמואל" מופיע בשם אביו ב"נאות הדשא" ח"א עט' קמ"ב-ג: "כל אחד קבל חלקו מסיני וכור ואחד לא לך חלק חבירו. ושבת הנשומות חזרות לשרשון, כל אחת על מקומה, זהה שישד בעל הזמירות וכו' איש על מחנהו, שבשבת כל אחד ואחד על מקומו יבוא בשולם, יוכל למוצא את שלו, לא שייעסוק בעבודה שאינה שייכת לו, וזה איש על דגלו".

דגל השיבה והתשובה למקור, מתנוסס ביום השבת ואף בשנת השבת. כך כתב בשפ"א פ' בהר שנת תרמ"ג (ראה לעיל פ' אמרו) ובשנת תרכ"ח: "נתלה קדושה בכל שמייטה, ולא זאת [בלבד] רק אפללו בכל ז' שני השמייטה נתגלה קדושה ע"י השמייטין", בשם של השבוע עומד בסימן השבת: ראשון בשבת וכו'. וראיתו מדברי המדרש בששה"ר "ודגל"ו מנין מ"ט, שהם מ"ט דרגין שנתعلו בכל שנה ושנה". העליו הוא עמוק מ"ט שעריו השבעוד עד לשיא ההבנה בתורה. מתחתיו המרתף ועד בראש הגג עליו מתנווף דגל האהבה. ומתקן כך העמיק בשפ"א להסביר ע"פ מדרש זה את הסמכיות שבין שניים = מרتف לבין שמייטה ויובל = מ"ט = ודגל"ו.

על בית היין ועל מרתחפו מונף דגל השבעיות.

פרשת במדבר

dagli השבת והשביעית

ארגן מחנה ישראל במדבר ע"פ שיטת הדגליים קשור – לדברי המדרש – למחוזות בעת מתן תורה. "בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני ירדו עמו כב' רבעות של מלאכים שנאמר: רכ"ב אלוקים ובותים אלף שנאן, והוא כולן עשויים דגליים דגליים שנאמר "דגל מרובה" – כיון שראו אותם ישראל שהן עשויים דגליים דגליים התחילו מתואים לדגליים, אמרו: הלווי כך אנו עושים דגליים כמותן, אך נאמר הביאני אל בית היין – למרתף גдол של יין – זה שני שנתנה בו תורה, שהיא נדרשת מ"ט פנים כמוון ודגל"ו עלי אהבה" (במדבר ב' ב', שהש"ר ר' ט"ז, ועי"ע עירובין יג ע"ב ובפרש רב וניס גאון).

הבנת המדרש העסיקה מפרשים רבים. "מצינו בכמה מדרשים המגדלים מאד עניין הדגליים... וכל משכלי יפלא בעיניו מה קול המולה זו ומודיע הקירה הומה ע"ז, ומה יקר וגדולה נעשו בישראל עד אשר חטאו להם כ"ב" (כלאי קיר). וראה בהערות על תוכ"ת שה"ש פ"ב אותן מ"ח-נ"ד).

בעל "שם-משמואל" אף הוא התייחס לתמייה וכותב לישבה בהסביר עניין הדגליים.

נראה דכמו בighamiot הדגל הוא לתועלת שידעו המתפרדים לחזור ולמצוא את המרכז ולא יסתפחו למחנה الآخر, כן הוא ברוחניות שימשך לבו אחר שורש נשמותו ובכלל זה שיעשה מה שעבורו בא זהה העולם לתקן. וכן הוא עניין דגלי המלאכים, מחנה מיכאל באהבה, מחנה גבריאל ביראה, והמלacons שאינם בעלי בחירה מעצם המשיכים כל אחד לכל מה שייך לו, ואין לו עניין כלל במה שייך לחבירו, וע"כ אין בינויהם לא קנאה ולא תחרות... וכן יחיו ישראל לעתיד... וזהו שכתוב וחנו בנו"י איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאותם, היינו שייכת לכ"א ניחא על מחנהו ודגלו... ובפנימיות הענן יובן עוד יותר, דהדקוק בשורש נשמותו הוא דבוק למקור חיותו ושואב חיים חדשים תמיד ממקורו וכל ימיו הוא בשמחה ובחודה (שם במדבר כ"ב).

ע"פ יסודותיו אלו הסביר בעל שם את התייחסות לשבת. ביום השבת שבת כל פנימיות הבריאה לשרצה, וע"כ ישראל שהם פנימיות שבת לשבת לשורש נשמותם ושואבים חיים חדשים וזה הוא שבת יומא דנסמתא, איש על מחנהו ואיש על דגלו". (שם עט' כ"ג).

בבטוי "איש על מחנהו ואיש על דגלו" ביחס לשבת נעשה שימוש ע"י הפיטון בזומר "כל מקודש שביעי" המופיע בטיזוריה וראש "זמרות ליל שבת", ונזכר